

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

A bajai függetlenségi és 48-as part hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: és Kiadóhivatal:
Bende Imre-u. 3. sz.
HIRDETÉSEK a szerkesztőségben
és a kiadóhivatalban vétetnek fel.

Társzerkesztő:
Wagner Antal

Laptulajd. és fel. szerkesztő:
Dr. Valentin Emil

Főmunkatársak:
Dr. Nyiraty János
Dr. Fehérvary Dezső
ügyvédek.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor. Vidékre 16
kor. Egyes szám ára 4 fillér.

A haladás kerékkötője.

Baja, 1910. december 22.

A magyar főrendiházról van szó. Ujabban ismét sokat beszéltet magáról a főrendiház. Amikor pedig a magyar főrendiházról sokat hallunk, az sohasem jelent jót. Kerüljön bármily nagyfonságú javaslat a főrendiház elé, a főrendek csak hallgatnak és — szavaznak. A terem csak úgy kong az ürességtől, holott a gyűlésen megjelenni nemcsak közjoguk, de kötelességük is lenne és, akik megjelennek, azok sem tartják érdemesnek, hogy felszólaljanak. Mihelyt azonban valami reakciós intézkedést kell tenniük, vagy a szabadelvű haladásnak utját vágni, megelevenednek a mumiák, a főrendiház képére rá sem lehet ismerni. Nincs a világnak az a távoli zuga, ahonnan haza ne jönnének és felvonulnak még a halálos betegek is.

Nem lephet meg tehát bennünket a főrendiház magatartása a perrendtartási vita során A 792. §-ból álló javaslatot, ősi szokás a főrendiházi bizottság természetesen egy ülés alatt elintézte. Nem akadt fenn semmin, csak a hirhedt 306. § on. Mindent elfogadtak, csak azt nem akarták elfogadni, hogy a tanutól a vallását ne kérdezzék. A perrendi javaslat már a főrendiház bizottságában majdnem megbukott és ettől a sorstól csak a liberális Wlassics elnöki szavazata mentette meg. A főrendiház plenumában pedig a kormány csak nagy kinnal-bajjal tudta megszavaztatni a javaslatot és csak úgy, hogy betelerelte az összes kinevezett tagokat, de még így is csak három szavazat többséget tudott elérni.

Ezek után gondolkodó ember okvetlenül kérdi, hogy a főrendiházra, a haladás ezen kerékkötőjére egyáltalán szükség van-e és ha már szükség van, megfelel-e céljának a mai összetételében? Annyira radikálisak nem vagyunk, hogy azonnal el akarjuk törölni a második házat.

Tényleg a civilizált állam társadalma annyira heterogén elemekből áll, hogy ott egy ház nem tükrözteti vissza a nemzet teljes akaratát. A választott képviselőkön kívül egyéb, a társadalom-

ban tényleges sulyt képviselő elemeknek is helyet kell biztosítanunk az országgyűlésen. Áll ez különösen Magyarországra, ahol közismert, hogy mily jelentős szerepe jut a választásoknál a pénznek, pálinkának és csendőrszuronyoknak, no meg a hivatali presszióknak. Ilyen körülmények között az állam érdeke, hogy a törvényhozásban résztvegyen egy társadalmilag tekintélyes, vagyoniilag független és művelt elem.

A mi főrendiházunk mai összetételében nem felel meg hivatásának. Nálunk ugyanis a születési elv dominál, röviden: mágnások adják meg a felsőház színét és irányát.

Hiszen nincsen olyan nevetséges állítás, a mely mellett ne hoznának fel érveket. A születési elv mellett is nagy tekintélyekre hivatkoznak, köztük Eötvös József báróra is. Eötvös szerint a szerzett jogok tisztelete nyer látható megtestesülést a főrendiházban. Mások szerint a főrendiházi tagság öröklésével a hazafiúi érdemek lelnék intézményes jutalmazást és ezen kívül a vagyonos emberek egy csoportjának már előre ki van jelölve a hivatása a társadalomban. Ez azonban a kasztrendszer jelenti, a miből azt hiszem ma már senki sem kér.

Nézetünk szerint igenis a felsőház alapelve: a tényleges kiválóság megtartandó, de a tulsuly ne élvehajhászó mágnásoknak és főpapoknak adassék, a kik a legszakszerűbb kérdést is az osztály türelmetlenségébe fojtják, hanem a tudomány, az irodalom, a bíraskodás, közigazgatás, közép- és felsőoktatás, a kereskedő és iparvilág vezetőinek, — szóval a társadalmi munka szellemi és legfőbb irányítóinak is jusson ott hely. És, hogy ezek függetlenségüket minden irányban megtarthassák, ne fejedelmi kinevezés útján nyerjék méltóságukat, hanem azok a hivatási csoportok válasszák őket, a melyek leginkább hivatottak arra, hogy működésüket elbírálhassák.

Végül, ha — a monarchikus állam formára való tekintettel — a történelmi nevezetességgel bíró osztályoknak is szerepet akarnak biztosítani, ez a mainál lényegesen kisebb legyen. Ennek legfeljebb átmenetileg van helye, de ekkor

sem cenzus alapján, hanem a jogosult családok tagjai bizonyos, csekély számu, pl. a tagok egyötödét, tizedét választassák ki maguk közül.

Adja isten azonban, hogy mielőbb oly egységes legyen a társadalom, hogy a második házra szükség se legyen.

Kis emberek nagy dolga.

Baja, 1910. december 22.

A város szolgái, a rendőrök, hajdúk, kézbesítők és egyéb szolgálatot tevő alkalmazottak kívül rekedtek az állami gondoskodás határain. A kormány kiutalványozott a múlt esztendőben is, az idén is 20—20 ezer koronát. De ebből a nagy summából nem juttatott a magasan trónoló kormány a szolgáknak egyetlen-egy vörös fillért sem. A szolgákról, akiknek a helyzete ebben a drága világban éppenséggel nem irigylendő, csak szép szavakban emlékeztek meg a belügyminisztériumban. Nékük nem juttatott az állami dotációból semmit sem, hanem a törvényhatósági bizottság jó szívére apellálva, annak a jó indulatába ajánlotta őket a kegyelmes úr.

Hát ami azt illeti szív, hön dobogó, melegen érző szív van itt, csak éppen hogy szűken vagyunk a pénzmagban. Éppen ez okozta aztán azt, hogy a szolgáknak több, mint méltányos, jogos kérése nagyon nehezen került elintézésre. Mindenki tudta, hogy bizony-bizony nagyon is rá vannak utalva azok a kifizetésű, nsgy családú, lelkiismeretes munkát végző emberek a segélyre. Csak hogy a városnak számolnia kellett a maga teherbírásával is.

Dehát ha kellett is várni a szolgaszemélyzetnek, a segélytől még sem esett el. A törvényhatósági bizottság jó szívvvel, készségesen adta meg a szolgáknak a rendkívüli segélyt.

A közgyűlés meghozta a határozatát és — ahogy szokás — a tanács felterjesztette a kormányhatósághoz jóváhagyás végett. Ennek már jó ideje múltott. Mit gondolnak, kérem, jóváhagyta már a miniszter a közgyűlés határozatát? Hát jóváhagyta?! Dehogy! Oda-fent a magas minisztériumban nem olyan sürgetős ám az ilyen dolog. Hogy a gyomrok üresek, korognak? Ugyan, ki a fránya törődik ilyen csekélységgel? Hiszen az, aki elintézi az aktákat, az jóllakottan ül az asztalhoz! Legfeljebb — esetleg — azoknak az akta-elintézését váró apró embereknek a szeméi hánynak csillagokat.

Szerencsére idehaza nagyon jól tudják, hogy azoknak a megszavazott koronácskáknak nagyon is meg van a helyük, azokra a koronákra nagyon is rá vannak a szegény emberek utalva. Ezért a kormányhatóság

utólagos jóváhagyását remélve, a határozat meghozása után minden szolgának kiadták a megszavazott pénzeszkéjét.

Ha nem így tett volna a törvényhatóság, ugyancsak soká leshettek volna. A belügy-miniszter csak most értesítette a város közönségét, hogy a szolgákra vonatkozó határozatot »tárgyalás alá vették.«

Hogy az efajta tárgyalás mennyi ideig tart, arról már vannak tapasztalataink. Ittvan például a

napidíjasok szolgálati

szabályzatának ez ügye. Ezeknek a — gyakran — felelősségteljes munkát végző, rosszul fizetett szegény embereknek szolgálati viszonyait és javadalmazását szabályozó közgyűlési határozat nem is olyan nagyon régen hozott. Ha nem tévedünk és elég jól emlékszünk, a vonatkozó szabályrendeletet 1908. év március végén alkotta meg a város közgyűlése. Tehát innen-onnan három esztendeje lesz már annak, hogy a napidíjasoknak kilátásba helyezték a valamivel nagyobb falat kenyeret, helyzetüknek javítását és jövőjüknek biztosabb alapra való helyezését.

Sok viz folyt le azóta már a Dunán, de a díjnokok csak várnak, csak lesnek arra, hogy ugyan mikor is virrad már egyszer az ő hajnaluk is. A tisztviselőknek már kétszer is küldött pénzt a miniszter az állam kasszájából, a közgyűlés a szolgáknak is megszavazott már segítséget a város kasszájából, másoknak is javult a helyzete. Csak éppen a díjnokok, a hivatalszobáknak ezek a rogyásig dolgozó fehér rabszolgái várnak, lesnek egy szebb, egy jobb jövőre.

De hát ők várhatnak, leshetnek és nyalhatják a mézet az üvegen át. A törvényhatósági bizottság jóindulattal volt hozzájuk, meghozta a helyzetüket javítani hivatott közgyűlési határozatot.

Meghozta már 1908. esztendő tavaszán. Három tavasz, nyár és ősz mulott már azóta és a miniszter úr ökegyelmességének valamelyik jóllakot hivatalnok csak tanulmányozza, csak tárgyalja a bajai díjnokok dolgát

Fene nehéz ügy lehet az. Soha sem ér véget az a tanulmányozó tárgyalás.

És a bajai díjnokok, szegény bajai díjnokok csak várják, csak lesik, mikor pirkad már, mikor lesz vége a tanulmányozó tárgyalásnak, mikor jut nekik is nagyobb karaj kenyér.

Talán. . . Egyszer . . . valamikor.

Talán — soha.

X.

Telefonhírek.

Budapest, 1910. december 22.

A képviselőház ülése.

A bankprovizorium

került ma napirendre a képviselőház ülésén. Az ellenzéki pártok, különösen a Justh-párt el van határozva, hogy megakadályozza azt, hogy ez a javaslat januárig tető alá kerüljön.

A Ház mai ülésén Wickenburg előadó ajánlotta a javaslat elfogadását. Szebenyi Antal a függetlenségi Kossuth-párt részéről megtagadta a javaslat elfogadását. Majd Kelemen Samu fejtette ki nagyérdekű beszédben a függetlenségi Justh-párt álláspontját. Szemére lobbantotta a kormánynak, hogy ideje lett volna a bankkérdést rendezni, de a kormány huzta halasztotta a dolgot és végül elejtette a készfizetés telvételét is. Foglalkozik az önálló bankkérdésével is.

Simonyi Semadam Sándor a néppárt részéről jelentette ki, hogy a javaslatot nem fogadja el, mert a készfizetések elejtése miatt bizalmatlan a kormányhoz.

Csermák Ernő pártonkívüli függetlenségi és Györffy Gyula Justh-párti nem fogadják el a javaslatot.

Batthyányi Tivadar gróf nagyszabású beszédében procizirozza a Justh-párt álláspontját, ismerteti az önálló bankért való küzdelmet és agitációt. Rámutat a kormány mulasztásaira. A javaslatot nem fogadja el.

Khuen miniszterelnök ismerteti a kormány programját.

Indítványára kimondja a Ház, hogy szombaton és kedden nem lesz ülés.

A trónörökös

e hó 29-én reggel 6 órakor érkezik Budapestre, délelőtt 11 órakor nyitja mdg a magyar és déli 12 órakor az osztrák delegációt. Egyéb funkciója nem lesz.

Még 29-én elutazik konopisti kastélyába.

NAPIHIREK.

A bajai pártoló egyesület

megkezdte immár működését. Az egyesület tagjai kiveszik a munkából alaposan a részüket. Felkeresik a fiatalok bűnösöket otthonukban, megismerik a környezetüket és az ott tapasztaltokról írásos jelentést tesznek az előljáró bíróságnak. Az egyesület tagjainak ez a nemes fáradozása megkönnyíti a bíró munkáját és legtöbbször megjelöli azt a helyes irányt, amelyet követve, a javulás ut-

jára lehet terelni a fiatalok bűnösét, meg lehet menteni az elzüléstől és a társadalom részére is meg lehet menteni.

A patronázs egyesület anyagi hozzájárulást nem kíván az egyesület tagjaitól, csupán azt, hogy segítsék az egyesületet nehéz, emberséges és felelősségteljes feladatának teljesítésében.

Mint hogy a tagok anyagiakban nem részletetik az egyesületet, kell a vezetőségnek valami módon gondoskodnia az anyagi forrásokról is. A patronázs egyesület a napokban azzal a kérelemmel fordult a helybeli pénzügyintézetekhez, lépnének be az egyesület tagjai közé.

Ennek a kérelemnek meg is van már az eredménye. A Bajai Takarékpénztár 100 koronát küldött az egyesület elnökének, Major Károly vezető-járásbírónak, aki az összeget el is juttatta már illetékes helyre.

Megvagyunk gőzödvé, hogy a város többi pénzügyintézete sem fog elzárkózni a nemes célú egyesület támogatása elől.

Athelyezés. A polgármester Buday István tb. rendőralkapitányt az adóügyosztálytól áthelyezte a rendőrséghez.

Irnoki állás. Szaday Adorján lemondásával üresedésbe jött kórházi állásra, a polgármester Beck Károly kórházi díjnokot nevezte ki.

Drága kolera. A kolera elleni védekezés meglehetősen szép összeget emésztett fel Baján. Erre a célra nem kevesebb, mint 1130 koronát költöttek. A összeg remélhetőleg meg fog térülni az állam pénztárából.

Névmagyarosító diákok. A bajai főgimnázium tanulói között mozgalom indult meg aziránt, hogy az idegen hangzású névvel bíró tanulók neveiket magyar hangzásúra váltsák fel. A mai hivatalos lapban is találunk két bajai diák névmagyarosításra: Spitzer Imre vezeték nevét »Szász«-ra, Beck Lajos vezetéknevét »Bán«-ra magyarosította. Mindketten a VII. osztály tanulói. Reméljük, hogy a példa követőkre talál.

Karácsonyfa-ünnepély a közkörházban. A bajai városi közkörház igazgatósága, mint minden esztendőben, úgy ezidén is fog karácsonyfa-ünnepélyt tartani a kórház betegei számára. Az ünnepély szombat d. u. fél 5-kor lesz, melyre Róna Dezső dr. kórházigazgató lapunk utján hívja meg a közönséget.

Kolera Baracskán. Napokkal ezelőtt névtelen levelet kaptunk, amelyben figyelmeztetnek bennünket arra, hogy Baracskán több kolera eset fordult elő. Minthogy illetékes helyen felvilágosítást kérve, azt a választ kaptuk, hogy a névtelen levél nem mond valóságot, hallgattunk az esetről, már csak azért is, mert nem akartunk ok nélkül ijedséget okozni. Most azonban hivatalosan is megállapították, hogy Baracskán előfordultak kolera esetek. Baracskán megtették a szükséges óvintézkedéseket, Bajára csak egészségi bizonyítvánnyal jöhetnek. A bajai királyi járásbírósnál ma — elnöki intézkedés

Kristály-só

a legfinomabb és legtisztább hófehér asztali-só. a legszigorúbb egészségügyi követelmények szerint előállítva.

A Kristály-só kapható minden jobb fűszer- és csemegeüzletben.

A KRISTÁLY-SÓ a legfinomabb és legtisztább hófehér asztali-só; az őrlési és előállítási folyamat alatt semminemű tisztátalanság nem érheti, mert valamennyi művelet — még a dobozok megtöltése is műszaki úton, automatikus géperővel történik, emberi kézzel való érintés nélkül.

KRISTÁLY-SÓ egészség-ápoló és tápláló-erejű, a csontot, velőt, idegeket fejleszti, az étvágyat s emésztést elősegíti.

A KRISTÁLY-SÓ higiénikus jellege mellett antihigroszkopikus természetű is, tehát — ellentétben a közhasználatú sóval — nem szívja magába a levegőbeli nedvességet.

A KRISTÁLY-SÓ tehát nem áll össze, nem piszkolódik, hófehér kristályszemekben marad, miért is használata nemcsak a legegészségesebb, hanem a legtakarékosabb sófogyasztás.

Kristály-só

egészség-ápoló és tápláló-erejű! Nem áll össze s nem csomósodik!
Étvágy-gerjesztő!
Emésztés-segítő!

Ara dobozonként (1 kilogramm)
1 korona.

Kapható: Drescher Gyula kereskedésében Baján.

folytán — kihirdették, hogy a baracskaiai ügye további intézkedésig nem fognak tárgyalatni. Kár az ilyen eseteknek az eltitkolása, mert ebből nagyobb bajok is származhatnak, ha Baján nem tehetik meg idejekorán a kellő óvintézkedéseket. Ki viseli a felelőséget, ha a bajt hozzánk is behurcolták volna?

Árverés. A »Bajai Ipartestület«-nél f. évi december hó 26-án d. e. 10 órakor az Ipartestületnek 1911. évben megjelenő újságok nyilvánosan el lesznek árverezve.

Rum, likőr készítése házilag 100—200 percentnyi megtakarítás. 50 fillér egy adag legfinomabb rum-kivonat, vagy likőr-kivonat bármelyike. Használati utasítások és prospektusok ingyen bárkinek díjtalanul rendelkezésére állanak. Kapható egyedül **Gyarmati Emil** gyógytárában Baján.

Zene-estély. Minden kedden, csütörtökön, vasár- és ünnepnapon Horváth Sándor zene-kara zene-estélyt tart a Casino vendéglő helyiségében.

Segédszerkesztő:

FODOR KÁROLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 101.

NYILT-TÉR

Ezen rovatokban közölte a szerkesztőség nem vállal felelőséget.

Nyilatkozat.

Minden félreértés elkerülése végett a bajai »Oltáregylet« óhajára ezennel a leghatározottabban kijelentem, hogy a »Bajai Független Ujság« e hó 18-iki számában közölt nyilatkozat egyedül és kizárólag az én nevemben s nem a »Bajai Oltáregylet« részéről történt; az »Oltáregylet« nevében nem is történhetett, mert arra onnan megbízás sem kérve, sem adva nem lett.

Baja, 1910. XII. 22.

Tisztelettel

Dr. Koller Imréné.

Két darab

jókarban levő használt

IRÓASZTAL

megvételre kerestetik.

Cim a kiadóhivatalban.

Eladó ház.

Homok külváros Kereszt-utca 11. számú

ÚJ HÁZ,

mely négy lakószobából, konyhából és fásfészerekből áll, szabad kézből eladó.

HIRDETÉSEK

felvételnek — a kiadóhivatalban.

Törlesztéses kölcsönöket

engedélyezünk

10-től—65 évig

terjedő időtartamra

4¹/₂ 0 alapon,

kedvező feltételek mellett.

Bajai Keresk. és Iparbank.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókjintézete

(Drescher Gyula-féle házban)

elsőrendű feltételek mellett nyújt

jelzálogkölcsönöket

földekre 10-től 65 évig terjedhető annuitásokkal, vagy tiszta kamatozású alapon. A kölcsönök lebonyolítása simán, gyorsan, a legmérsékeltőbb költségekkel és a felek iránti legmesszebb menő előzékenységgel történik.

Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs csodaszer

A Dr. BOROVSZKY-FÉLE

BOROLIN,

mely városunk piacán is megjelent. Felülmúlhatatlan gümökóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás, rheuma, köszvény, csúz, ischiás, ízületi lob és zsábadban szenvedők, végül égési sebek fájdalmainak megszüntetésére. Kiváló fertőtlenítő és testóvó házszer.

Kapható Baján LAZÁR SÁMUEL optikai, sebészeti és kötszerárú üzletében, 1.20., 2. és 2.50 koronás üvegekben. Készítik:

Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. ker., Fő-utca 77/c. szám.

FISCHER PÁL divatárúüzletében

férfi- és gyermek-kalapok, sapkák, nyakkendők, ernyők,

szőrme-boák és muffok stb.

mélyen leszállított árban árusítanak.

a karácsonyi vásár

alkalmával

az összes raktáron

levő árú

u. m :

KOBRAK CIPŐK

NAGYGYÁRI RAKTÁRA

Lázár Sámuelnél.

RAKTARON TART MINDEN FAJTA CIPŐT
A LEGJOBB KIVITELBEN.

